

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

УДК 614.8

doi: <https://doi.org/10.33270/01211203.48>

Чуприна О. В. – кандидат медичних наук, доцент, професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, м. Київ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6349-9361>;

Несен О. О. – кандидат медичних наук, доцент, професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, м. Київ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9340-815X>

Сучасний стан і перспективи домедичної підготовки поліцейських в Україні

Мета статті – дослідити сучасний стан домедичної підготовки поліцейських в Україні й окреслити перспективи її розвитку; узагальнити актуальні проблеми належного навчання та збереження довготривалих знань і практичних навичок, здійснити наукове дослідження умов підвищення рівня вмінь, спрямованих на порятунок людини в невідкладному стані, у системі професійної службової підготовки поліцейських; узагальнити пропозиції з удосконалення домедичної підготовки працівників поліції в межах адаптації державних навчально-тренувальних програм до міжнародних стандартів з надання домедичної допомоги. **Методологія.** Відповідно до поставленої мети та специфіки предмета дослідження використано методи системного аналізу, узагальнення, порівняльний, функціональний та інші методи наукового пізнання. **Наукова новизна** публікації полягає в системному аналізі сьогочасних показників реалізації умов до належного здійснення домедичної підготовки поліцейських в Україні. Систематизовано вимоги щодо запровадження єдиних стандартів під час первинної професійної підготовки, післядипломної освіти, підготовки в закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання та службової підготовки за цим напрямом. Аргументовано необхідність удосконалити механізм і запровадження заходів системи безперервності підготовки з домедичної допомоги правоохоронців. Запропоновано авторський підхід до створення базового навчально-методичного забезпечення занять з домедичної підготовки поліцейських і необхідності дотримання вимог, затверджених державними стандартами, відповідно до належної підготовки інструкторів, які мають право здійснювати таке навчання. Сформульовано пропозиції стосовно доповнення Порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16 червня 2014 року № 398. **Висновки.** 1. Наявна система домедичної підготовки поліцейських потребує вдосконалення у зв'язку з недостатньою злагодженістю механізму безперервного їх навчання за цим напрямом. 2. Для всебічного формування в поліцейських необхідних для виконання службових обов'язків навичок з домедичної допомоги запропоновано: 1) затвердити єдину програму підготовки поліцейських в Україні відповідно до курсу «Перший на місці події», що ґрунтується на положеннях міжнародних протоколів; 2) запровадити систему моніторингу наявності посвідчень про успішне проходження домедичної підготовки в працівників поліції, формат якого визначений чинним законодавством, і вдосконалити механізм проведення перепідготовки поліцейських, за умов закінчення терміну дії цих документів; 3) створити навчально-тренувальні відділення домедичної підготовки центрів первинної професійної підготовки поліцейських згідно з вимогами чинного законодавства й забезпечити залучення до проведення занять фахівців, які мають відповідний сертифікат; 4) забезпечити навчально-тренувальні відділення домедичної підготовки працівників поліції навчально-методичними матеріалами, які цілком відповідають зазначеній вище програмі; 5) доповнити Порядки надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах (наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16 червня 2014 року № 398) щодо протоколу з надання допомоги в разі раптових (екстрених) пологів.

Ключові слова: домедична підготовка; постраждалих; невідкладний стан; поліцейський; державний стандарт; медичний протокол; службова підготовка; навчально-тренувальне відділення.

Вступ

Сучасний етап реформування МВС України актуалізує необхідність формування єдиної політики в галузі відомчої освіти, оптимізації системи наявних закладів освіти, забезпечення дотримання принципів безперервності освіти та якісного поєднання теорії з практикою, створення ефективного професійного кадрового ядра (Sokurenko, 2018).

Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію», домедична підготовка є невід'ємною складовою професійних здібностей сучасного поліцейського. Відповідно до його положень, перед кожним працівником правоохоронних органів стоїть низка завдань, зокрема, щодо надання послуг із допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій її потребують, що

обов'язково передбачає й надання домедичної допомоги ("Zakon Ukrainy", 2015).

У наданні домедичної допомоги найважливішим фактором є фактор часу. Що більше минає часу від моменту отримання ушкодження до моменту надання медичної допомоги, то гіршим стає прогноз для постраждалого. Летальність зростає на рівні геометричної прогресії. Наприклад, у випадках транспортних травм, якщо медичну допомогу було надано протягом 30 хвилин – 1 години, то смертність серед травмованих не перевищувала 30 %. У разі подовження цього терміну летальність сягає 60–80 %, причому зростання відбувається в геометричній прогресії. Тобто з трьох людей, які загинули на вулицях міста, щонайменше двох можна було б урятувати, якби вони своєчасно отримали допомогу (Volianskyi et al., 2019).

В Україні функціонує служба екстреної медичної допомоги, для приїзду її персоналу до постраждалого потрібно щонайменше 5–10 хв у міському районі, 15 хв – у сільській місцевості (Gaievskiy, & Meghoo, 2019). За цей час слід докласти всіх зусиль, щоб уникнути подальших ушкоджень, покращити стан потерпілого, а іноді – і врятувати його життя. У зв'язку із зазначеним опанування теоретичних знань і набуття практичних навичок з домедичної допомоги для поліцейського є надзвичайно важливим, тому що найчастіше саме вони прибувають першими на місце події.

За результатами статистичних даних Всесвітньої організації охорони здоров'я, допомога постраждалому, надана протягом перших 4 хвилин, підвищує його шанси на порятунок на 30 % ("Vidkrytyi lyst", 2021). За тими самими даними, кожного п'ятого з-поміж загинувших на місці події можна було врятувати за умови своєчасно та правильно наданої домедичної допомоги.

Практика засвідчує, що майже третина постраждалих під час катастроф мирного часу потребують надання домедичної допомоги за життєвими показниками. Важливим у підготовці поліцейських беззаперечно є вміння усунути негативні наслідки для здоров'я людей під час надзвичайних ситуацій природного, техногенного чи соціального характеру (стихійного лиха, великої виробничої аварії, транспортної катастрофи, групових порушень публічного порядку) (Atkins et al., 2018).

На думку О. Мисливої та О. Никифорової, реформування системи МВС за стандартами НАТО дасть змогу забезпечити оптимальну структуру й підготовку фахівців, що за мінімально необхідних для цього ресурсів буде гарантією ефективного виконання поставлених завдань. В умовах нестабільної криміногенної ситуації це означає краще володіння обстановкою, посилення гнучкості управління силами й засобами, швидке

прийняття рішень, мінімізацію втрат у силах і засобах (Myslyva, Nykyforova, & Boiko, 2020).

Проходження єдиного курсу першої допомоги співробітниками екстрених служб є світовою практикою. В Європі та США базовий курс для рятувальних і поліцейських служб має назву First Responder. Головною ідеєю цього курсу є навчання «розмовляти однією мовою» рятувальників усіх екстрених служб (Suseel et al., 2019).

Поділяємо позицію Л. Шостак стосовно того, що основним принципом підготовки з домедичної допомоги поліцейських є її стандартизованість у різних освітніх закладах і навчальних відділеннях (Shostak, 2019).

Визначальним завданням закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання є підготовка нового покоління професійних кадрів. Це сприятиме забезпеченню органів Національної поліції досвідченими, здатними ефективно виконувати поставлені завдання працівниками з необхідним рівнем підготовки, умінь, професійних та особистих рис. Традиційні підходи до підготовки працівників правоохоронних органів не цілком забезпечують необхідну ефективність і фахову компетентність кваліфікованого особового складу поліції. А тому правильним є висновок про наявність об'єктивної суперечності між вимогами сучасного суспільства до діяльності поліції, що повсякчас зростають, і консервативною теоретичною системою підготовки поліцейських (Hurskyi, 2019).

Отже, під час первинної професійної підготовки, післядипломної освіти, підготовки у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання та службової підготовки поліцейських слід використовувати єдину державну нормативно-правову базу щодо підготовки осіб, що не мають медичної освіти, проте які за службовими обов'язками повинні надавати домедичну допомогу.

Дослідженню питань, що стосуються проблем домедичної підготовки працівників Національної поліції, присвячено праці таких вчених, як: О. Бойко, П. Волянський, А. Гринзовський, С. Гур'єв, М. Долгий, Н. Дрозденко, Т. Жилін, В. Кузьмін, В. Кушнір, А. Макаренко, О. Мислива, О. Никифорова, М. Стрюк, В. Стеблюк, В. Ташматов, Л. Шостак, які досліджували проблеми законодавчого регулювання діяльності працівників поліції із цього напрямку.

На думку авторів, головна проблема в умовах сьогодення полягає в тому, що цілісно узгодженої між міністерствами й відомствами навчально-тренувальної програми підготовки поліцейських з домедичної допомоги в Україні досі не затверджено.

Важливою проблемою є недостатнє забезпечення навчально-тренувальних відділень домедичної підготовки правоохоронців базовими навчально-методичними матеріалами: підручни-

ками, навчально-методичними й мультимедійними посібниками, курсами відеолекцій, навчальними фільмами за сценаріями симуляцій невідкладних станів, які цілком відповідають зазначеній вище програмі.

Нерозв'язаною лишається проблема недостатнього опрацювання механізму й запровадження заходів системи безперервності освіти з домедичної підготовки поліцейських. Термін проходження підвищення кваліфікації з цього напрямку потребує повної відповідності затвердженим державним стандартам.

Слід зважати на певні упущення в правилах й алгоритмах надання домедичної допомоги в разі виникнення різноманітних патологічних станів, які викладено в наказі Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах» від 16 червня 2014 року № 398. Офіційно введено програму підготовки правоохоронців слід проводити за затвердженими на державному рівні протоколами, які обов'язково містять алгоритми дій з надання домедичної допомоги як у повсякденній обстановці, так і в умовах кризових ситуацій (екстремальних або надзвичайних подій).

Під час виконання професійних обов'язків поліцейські досить часто можуть стати свідками раптових пологів, адже перебування вагітної жінки в небезпечних для її життя станах або й незалежна її присутність на момент виникнення надзвичайних ситуацій нерідко призводять до неочікуваного народження дитини.

Упродовж останніх років у новинах неодноразово з'являлися повідомлення щодо успішного здійснення правоохоронцями домедичної допомоги в таких випадках ("Zhinka narodyla"). Тож на думку авторів, нагальною є необхідність розроблення та затвердження нормативними документами порядку надання домедичної допомоги в разі екстрених (раптових) пологів.

Наявні розбіжності негативно позначаються на формуванні та вдосконаленні знань, навичок поліцейських із домедичної допомоги.

Зазначене засвідчують, наприклад, дані проведених моніторингових візитів Національного превентивного механізму. Так, у спеціальних доповідях Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо стану реалізації Національного превентивного механізму в розділі «Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу» постійно констатується, що в органах й установах не виконують вимог ст. 3 Закону України «Про охорону здоров'я» щодо організації домедичної допомоги ("Vidkryti lyst", 2021).

Доходимо висновку, що нерозв'язаним лишається комплекс проблем, які не сприяють належній підготовці поліцейських з домедичної допомоги. Розглянемо основні з них.

Мета і завдання дослідження

Мета статті – дослідити сучасний стан домедичної підготовки поліцейських в Україні відповідно до норм чинного законодавства й окреслити перспективи її розвитку.

Для реалізації цієї мети визначено такі завдання:

1) узагальнити актуальні проблеми належного навчання та збереження довготривалих знань і практичних навичок, спрямованих на порятунок людини в невідкладному стані й здійснити наукове дослідження умов підвищення рівня вмінь поліцейських за цим напрямком у системі професійної службової підготовки;

2) надати пропозиції з удосконалення домедичної підготовки поліцейських в межах адаптації державних навчально-тренувальних програм до міжнародних стандартів з надання домедичної допомоги.

Виклад основного матеріалу

Відповідно до положень Закону України «Про екстрену медичну допомогу», особами, які зобов'язані надавати домедичну допомогу людині в невідкладному стані, є, зокрема, поліцейські, які не мають медичної освіти, проте за своїми службовими обов'язками повинні володіти практичними навичками з її надання ("Zakon Ukrainy", 2012).

В умовах сьогодення підготовку правоохоронців з домедичної допомоги слід здійснювати відповідно до ст. 18 Закону України «Про Національну поліцію», Концепції розвитку системи екстреної медичної допомоги, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 року № 383, постанови Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2012 року № 1115 «Про затвердження Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу», п. 8 Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 267 (у редакції Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 року № 90), і згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України від 4 серпня 2021 року № 1627 «Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти».

Програми підготовки та програми підвищення кваліфікації з домедичної допомоги, відповідно до останнього нормативного документа, розроблено на підставі основних вимог міжнародних програм «Основи підтримки життя», «Перший на місці події», «Професійна підтримка життя» для формування в осіб, що не мають медичної освіти, навичок надання першої допомоги трьох рівнів.

Другий рівень програми – «Перший на місці події» – передбачає підготовку осіб, що прибули на місце події як індивідуально, так і в складі груп, до появи професійних медичних працівників. Перший на місці події – це людина, що виконує базові маніпуляції для порятунку життя постраждалого з використанням мінімального набору обладнання або за його цілковитої відсутності (до цієї категорії входять і поліцейські).

Матеріал курсу «Перший на місці події» ґрунтується на положеннях міжнародних програм BLS (basic life support) – базові реанімаційні заходи, PBLS (pediatric basic life support) – базові реанімаційні заходи в дітей, Bcon (bleeding control) – надання домедичної допомоги в разі масивної кровотечі, ITLS (international trauma life support)/PHTLS (prehospital trauma life support) – надання допомоги травмованим на до госпітального етапі. Також курс передбачає розгляд загальних понять про будову тіла людини й роботу органів і систем, а також навчання основних принципів і навичок, необхідних для оцінювання стану постраждалого й надання домедичної допомоги в екстремальних умовах до прибуття бригади екстреної медичної допомоги ("Nakaz Ministerstva", 2021).

Відповідно до положень цього наказу, після закінчення курсу й успішного складання теоретичної та практичної частини екзамену учасник отримує сертифікат (посвідчення), термін дії якого становить два роки.

Після завершення підготовки кожен правоохоронець обов'язково повинен досконало володіти знаннями щодо:

- правил огляду місця події та дотриманню власної безпеки під час надання домедичної допомоги;
- методів оцінювання ознак життя в постраждалих з раптовою зупинкою кровообігу;
- правил виклику екстреної медичної допомоги та спілкування з диспетчером швидкої;
- алгоритмів проведення серцево-легеневої реанімації в дорослих;
- алгоритмів проведення серцево-легеневої реанімації з використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора;
- правил визначення наявності обструкції верхніх дихальних шляхів;
- алгоритмів відновлення прохідності дихальних шляхів у постраждалих.

Цим наказом були затверджені вимоги щодо підготовки ДЗ «Український науково-практичний центр екстреної допомоги та медицини катастроф Міністерства охорони здоров'я України» інструкторів, виключно які мають право проводити навчання з домедичної допомоги рятувальників другого рівня – поліцейських. Згідно із затвердженими вимогами, на навчання за програмою «Інструктор з надання догоспітальної допомоги»

допускають осіб з вищою освітою за ступенем молодшого бакалавра з будь-яких спеціальностей галузі знань «Охорона здоров'я», наявністю досвіду практичної роботи у сферах охорони здоров'я, цивільної безпеки, соціального захисту (не менше ніж 2 роки) і попередньо успішно пройшли навчання за програмою третього рівня або програмою для медичних працівників системи екстреної медичної допомоги.

На жаль, не в усіх закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання та під час службової підготовки працівників Національної поліції України дотримуються цих законодавчих норм. У деяких підрозділах навчання поліцейських проводять за неузгодженими протоколами, наприклад, тактичної медицини, метою якої є комплекс дій та маніпуляцій з надання домедичної допомоги постраждалим в умовах бойових дій (Tactical Combat Casualty Care) (TCCC), або тактичної екстреної медичної допомоги (ТЕМД). Докладний аналіз цих протоколів викладено в попередніх публікаціях (Chupryna, & Zhylin, 2017).

Важливим фактором підтримки рівня достатніх знань і навичок з домедичної підготовки працівників поліції є контроль за проведенням перепідготовки із цього напрямку. Єдиної налагодженої системи проходження курсів з домедичної допомоги (раз на три роки) і моніторингу наявності сертифікатів у поліцейських немає.

Щоб досягти належного рівня підготовки з домедичної допомоги, слід подолати невідповідність інструкторів встановленим вимогам законодавчих актів (таку «підготовку» здійснює нині чимало недосвідчених осіб і навіть шахраїв).

Водночас слід зазначити, що викладання дисципліни «Домедична підготовка» для всіх категорій слухачів Національної академії внутрішніх справ з 2016 року проводять у межах курсу «Перший на місці події». Навчальні та робочі програми дисципліни для бакалаврів, слухачів післядипломної освіти й у системі первинної професійної підготовки цілком відповідають змісту, плану та вимогам до набуття знань і навичок із цього курсу ("Nakaz Ministerstva", 2021).

Такий вид навчання розрахований на відпрацювання навичок надання невідкладної домедичної допомоги постраждалому на місці події шляхом знання правил зупинки кровотеч, роботи з перев'язувальними матеріалами, відновлення функції дихання, проведення реанімаційних заходів. Практичні заняття проводять за сценаріями (ситуативними завданнями), які містять декілька можливих варіантів розвитку подій залежно від діяльності учасника чи його команди (Suseel et al., 2019).

Заняття з домедичної підготовки проводять викладачі, які мають вищу медичну освіту, з обов'язковим залученням інструкторів навчально-тренувального відділення домедичної підготовки

Київського центру первинної професійної підготовки «Академія поліції» Національної академії внутрішніх справ. Кожен з них пройшов підготовку за програмою «Інструктор з надання догоспітальної допомоги» та має відповідний сертифікат. Для формування у слухачів практичних умінь забезпечено необхідне обладнання та матеріали для проведення домедичної підготовки, відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 4 серпня 2021 року № 1627.

Після закінчення навчання, згідно з програмою навчальної дисципліни «Домедична підготовка», слухачі Національної академії внутрішніх справ набувають навички:

- визначення дихання в постраждалого з підозрою на раптову зупинку кровообігу;
- відновлення прохідності дихальних шляхів мануальним методом;
- відновлення прохідності дихальних шляхів шляхом висування нижньої щелепи;
- виконання натискань на грудну клітку під час здійснення серцево-легеневої реанімації в дорослих;
- проведення штучної вентиляції легень у дорослих;
- відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів у випадку обструкції в дорослих;
- використання зовнішнього автоматичного дефібрилятора під час проведення серцево-легеневої реанімації;
- надання постраждалому стабільного положення;
- визначення та оцінювання дихання в дітей з підозрою на раптову зупинку кровообігу;
- відновлення прохідності дихальних шляхів мануальним методом у дітей різних вікових груп;
- відновлення прохідності дихальних шляхів висуванням нижньої щелепи;
- виконання натискань на грудну клітку під час здійснення серцево-легеневої реанімації в дітей різних вікових груп;
- проведення штучної вентиляції легень у дітей різних вікових груп;
- відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів у разі обструкції в дітей різних вікових груп;
- надання дітям різних вікових груп стабільного положення;
- визначення ознак масивної зовнішньої кровотечі;
- визначення ознак внутрішньої кровотечі;
- зупинення кровотечі за допомогою пов'язки, що тисне;
- зупинення кровотечі за допомогою гумового та кровоспинного джгута типу САТ;
- накладання бинтової пов'язки на кінцівки;
- накладання шийного комірця в разі травм шийного відділу хребта;

– проведення іммобілізації постраждалого на довгій транспортувальній дошці;

– проведення евакуації постраждалого з транспортного засобу.

Кожному слухачу видають посвідчення про успішне проходження домедичної підготовки за курсом «Перший на місці події», формат якого визначений законодавством.

Упродовж останніх п'яти років авторський колектив Національної академії внутрішніх справ опублікував низку підручників, навчально-методичних посібників і пам'яток, курсів лекцій, мультимедійних посібників і дистанційних курсів, які були відзначені почесними нагородами Міністерства освіти та Міністерства внутрішніх справ України.

Крім усіх затверджених відповідним наказом Міністерства охорони здоров'я України правил і порядків надання домедичної допомоги, в означеній навчально-методичній базі автори запропонували до використання алгоритм допомоги під час екстрених (раптових) пологів, який може бути застосовано для створення належного порядку в новій редакції наказу ("Nakaz Ministerstva", 2014).

Наукова новизна

У статті здійснено аналіз сучасного стану системи домедичної підготовки поліцейських в Україні, виявлено прогалини нормативно-правової бази із цього питання. Узагальнено вимоги щодо введення єдиних стандартів під час первинної професійної підготовки, післядипломної освіти, підготовки у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання та службової підготовки поліцейських. Аргументовано необхідність удосконалення механізму й запровадження заходів системи безперервності освіти з домедичної підготовки. Окреслено авторський підхід до створення базового навчально-методичного забезпечення занять з домедичної підготовки поліцейських і необхідності дотримання вимог, затверджених державними стандартами, у межах належної підготовки інструкторів, які мають право проводити таке навчання. Сформульовано пропозиції стосовно доповнення Порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16 червня 2014 року № 398.

Висновки

В умовах сьогодення рівень знань і вмінь поліцейських з домедичної допомоги не відповідає чинним державним та міжнародним стандартам, що засвідчують прогалини в законодавстві та неналежний рівень проведення заходів за цим напрямом. Головною причиною такої ситуації є

недостатня злагодженість механізму системи освіти з домедичної підготовки працівників поліції, що потребує невідкладного вдосконалення. Вважаємо, що опанування поліцейськими необхідних для виконання службових обов'язків навичок з домедичної допомоги потребує застосування однакових нормативних стандартів підготовки їх у різних освітніх закладах і навчальних відділеннях. Для вирішення цього питання пропонуємо:

1) затвердити єдину програму підготовки поліцейських в Україні в межах курсу «Перший на місці події», який ґрунтується на положеннях міжнародних програм BLS (basic life support) – базові реанімаційні заходи, PBLS (pediatric basic life support) – базові реанімаційні заходи в дітей, Bcon (bleeding control) – надання домедичної допомоги в разі масивної кровотечі, ITLS (international trauma life support)/PHTLS (prehospital trauma life support) – надання допомоги травмованим на догоспітальному етапі;

2) запровадити систему моніторингу працівників поліції щодо наявності посвідчень про успішне проходження домедичної підготовки, формат якого визначений чинним законодавством, і вдосконалити механізм проведення перепідготовки поліцейських, за умов закінчення терміну дії цих документів;

3) створити навчально-тренувальні відділення домедичної підготовки центрів первинної

професійної підготовки поліцейських згідно з вимогами чинного законодавства та забезпечити їх професійними фахівцями, які пройшли підготовку за програмою «Інструктор з надання догоспітальної допомоги» і мають відповідний сертифікат;

4) забезпечити навчально-тренувальні відділення домедичної підготовки працівників поліції навчально-методичними матеріалами: підручниками, навчально-методичними й мультимедійними посібниками, курсами відеолекцій, навчальними фільмами за сценаріями симуляцій невідкладних станів, які цілком відповідають цій програмі;

5) здійснити заходи щодо внесення доповнень до Порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах наказу Міністерства охорони здоров'я України від 16 червня 2014 року № 398, щодо протоколів з надання допомоги в разі раптових (екстрених) пологів.

На думку авторів, для уникнення розбіжностей у системі підготовки з домедичної допомоги поліцейських остання повинна ґрунтуватися на нормативно-правовій базі, затвердженій спільними наказами Міністерства охорони здоров'я та Міністерства внутрішніх справ України.

Чітко визначений порядок співпраці, спільна й злагоджена робота поліцейських і працівників інших рятувальних служб сприятиме істотному посиленню ефективності надання домедичної допомоги постраждалим.

REFERENCES

- Atkins, D.L., Caen, A.R., Berger, S., Samson, R.A., Schexnayder, S.M., Joyner Jr, B.L., Bigham, B.L., Niles, D.E., Duff, J.P., Hunt, E.A., & Meaney, P.A. (2018). An Update to the American Heart Association Guidelines for Cardiopulmonary Resuscitation and Emergency Cardiovascular Care. *Circulation*, 137(1), 1-6. doi: 10.1161/CIR.0000000000000540.
- Chupryna, O.V., & Zhylin, T.P. (2017). Aktualni problemy vykladannia domedychnoi dopomohy pratsivnykam Natsionalnoi politzii Ukrainy [Actual problems of providing medical assistance to National Police officers]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav, Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs*, 105(4), 173-185. Retrieved from <https://scientbul.naiu.kiev.ua/index.php/scientbul/issue/view/33> [in Ukrainian].
- Gaievskiy, S., & Meghoo, C. (2019). Availability of Essential Medical Equipment for Prehospital Trauma Care on Public Ambulances in Ukraine. *Prehospital and Disaster Medicine*, 34(1), 104-107. doi: 10.1017/s1049023x19002164.
- Hurskyi, V.Ye. (2019). Profesiina psykhologichna pidhotovka maibutnikh politseiskyykh u zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy zi spetsyfichnymy umovamy navchannia [Professional psychological training of future police officers in higher education institutions of Ukraine with specific training conditions]. *Pravovyi chasopys Donbasu, Legal magazine of Donbass*, 3(68), 167-172. doi: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2019-68-3-167-173> [in Ukrainian].
- Myslyva, O.O., Nykyforova, O.A., & Boiko, O.V. (2020). Metodolohiia provedennia zaniat iz taktychnoi medytsyny dlia politseiskyykh v Ukraini z urakhuvanniam suchasnykh vymoh NATO [Methodology of conducting tactical medicine classes for police officers in Ukraine, taking into account modern NATO requirements]. *Yurydychnyi visnyk, Legal Bulletin*, 2, 207-212. doi: <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i2.1724> [in Ukrainian].
- Nakaz Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy "Pro udoskonalennia pidhotovky z nadannia domedychnoi dopomohy osib, yaki ne maiut medychnoi osvity": vid 4 serp. 2021 r. No. 1627 [Order of the Ministry of Health of Ukraine "On improving the preparation for provision of medical assistance to people without medical education" from August 4, 2021, No. 1627]. (n.d.) *moz.gov.ua*. Retrieved from <https://moz.gov.ua/en/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-04082021--1627-pro-udoskonalennja-pidgotovki-z-nadannja-domedichnoi-dopomogi-osib-jaki-ne-majut-medichnoi-osviti> [in Ukrainian].
- Nakaz Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy "Pro zatverdzhennia poriadkiv nadannia domedychnoi dopomohy osobam pry nevidkladnykh stanakh": vid 16 cherv. 2014 r. No. 98 [Order of the Ministry of Health of Ukraine "On approval of the procedures for the provision of medical assistance to persons in urgent situations" from

- June 16, 2014, No. 398]. (n.d.). zakon2.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/find/1429172?stan=5> [in Ukrainian].
- Shostak, L.Y. (2019). Pryntsyipy pidhotovky spivrobitnykiv Natsionalnoi politsii z domedychnoi dopomohy [Principles of training of the National Police in home care]. *Medychna osvita, Medical education*, 2, 42-46. doi: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2019.2.10342> [in Ukrainian].
- Sokurenko, V.V. (2018). Perspektyvni napriamy optymizatsii protsesu vidboru kandydativ na navchannia do zakladiv vyshchoi osvity iz spetsyfychnymy umovamy navchannia, shcho hotuiut politseiskykh [Perspective directions of optimization of the process of selection of candidates for higher education institutions with specific training conditions that train police officers]. *Pidhotovka politseiskykh v umovakh reformuvannia systemy MVS Ukrainy, Training of police officers in the conditions of reforming the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: Proceedings of the Conference* (pp. 44-47). Kharkiv: KhNUVS. Retrieved from <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3489> [in Ukrainian].
- Suseel, A., Panchu, P., Abraham, S.V., Varghese, S., George, T., & Joy, L.A. (2019). An Analysis of the Efficacy of Different Teaching Modalities in Imparting Adult Cardiopulmonary Resuscitation Skills among First-year Medical Students: A Pilot Study. *Indian J Crit Care Med*, 23(11), 509-512. doi: 10.5005/jp-journals-10071-23284.
- Vidkryti lyst Holovi Natsionalnoi politsii vid HO "Ekspertnyi tsentr z prav liudyny" vid 15 cherv. 2021 r. No. 186/06/21 [Open letter to the Head of the National Police from the NGO "Expert Center for Human Rights" from June 15, 2021, No. 186/06/21]. (n.d.). www.dialohbezpeky.org. Retrieved from <https://www.dialohbezpeky.org/wp-content/uploads/2021/07/Lyst-na-NPU.pdf> [in Ukrainian].
- Volianskyi, P.B., Dolhyi, M.L., Drozdenko, N.V., Kushnir, V.A., Makarenko, A.M., & Striuk, M.P. (2019). Domedychna pidhotovka v osvitnikh zakladakh. Bezumovna neobkhdnist [Pre-medical training in educational institutions. An absolute necessity]. *Naukovyi zbirnyk Instytutu derzhavnoho upravlinnia u sferi tsyvilnoho zakhystu, Scientific collection of the Institute of Public Administration in the field of civil protection*, 7, 31-41. doi: <https://doi.org/10.35577/ducz.2019.07.03> [in Ukrainian].
- Zakon Ukrainy "Pro ekstrenu medychnu dopomohu": vid 5 lyp. 2012 r. No. 5081-VI [Law of Ukraine "About emergency medical care" from July 19, 2012, No. 5081-VI]. (n.d.). zakon3.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5081-17> [in Ukrainian].
- Zakon Ukrainy "Pro Natsionalnu politsiiu": vid 2 lyp. 2015 r. No. 580-VIII [Law of Ukraine "On National Police" from July 2, 2015, No. 580-VIII]. (n.d.). zakon3.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19> [in Ukrainian].
- Zhinka narodyla prosto u perekhodi kyivskoho metro [A woman gave birth just at the Kyiv metro crossing]. *Sait "BBC news Ukraina", Site "BBC news Ukraine"*. Retrieved from <https://www.bbc.com/ukrainian/news-57099216> [in Ukrainian].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Atkins D. L., Caen A. R., Berger S., Samson R. A., Schexnayder S. M., Joyner Jr B. L., Bigham B. L., Niles D. E., Duff J. P., Hunt E. A., Meaney P. A. An Update to the American Heart Association Guidelines for Cardiopulmonary Resuscitation and Emergency Cardiovascular Care. *Circulation*. 2018. Vol. 137 (1). P. 1-6. doi: 10.1161/CIR.0000000000000540.
- Чуприна О. В., Жилін Т. П. Актуальні проблеми викладання домедичної допомоги працівникам Національної поліції України. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 4 (105). С. 173-185. URL: <https://scientbul.naiu.kiev.ua/index.php/scientbul/issue/view/33>.
- Gaievskyi S., Meghoo C. Availability of Essential Medical Equipment for Prehospital Trauma Care on Public Ambulances in Ukraine. *Prehospital and Disaster Medicine*. 2019. Vol. 34 (1). P. 104. doi: 10.1017/s1049023x19002164.
- Гурський В. Є. Професійна психологічна підготовка майбутніх поліцейських у закладах вищої освіти України зі специфічними умовами навчання. *Правовий часопис Донбасу*. 2019. № 3 (68). С. 167-172. doi: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2019-68-3-167-173>.
- Мислива О. О., Никифорова О. А., Бойко О. В. Методологія проведення занять із тактичної медицини для поліцейських в Україні з урахуванням сучасних вимог НАТО. *Юридичний вісник*. 2020. № 2. С. 207-212. doi: <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i2.1724>.
- Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 4 серп. 2021 р. № 1627. URL: <https://moz.gov.ua/en/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-04082021--1627-pro-udoshkonalennja-pidgotovki-z-nadannja-domedichnoi-dopomogi-osib-jaki-ne-majut-medichnoi-osviti>.
- Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16 черв. 2014 р. № 398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-14#Text>.
- Шостак Л. Й. Принципи підготовки співробітників Національної поліції з домедичної допомоги. *Медична освіта*. 2019. № 2. С. 42-46. doi: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2019.2.10342>.
- Сокурєнко В. В. Перспективні напрями оптимізації процесу відбору кандидатів на навчання до закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, що готують поліцейських. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України*: матеріали конф. (Харків, 24 трав. 2018 р.). Харків: ХНУВС, 2018. С. 44-47. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3489>.

- Suseel A., Panchu P., Abraham S. V., Varghese S., George T., Joy L. An Analysis of the Efficacy of Different Teaching Modalities in Imparting Adult Cardiopulmonary Resuscitation Skills among First-year Medical Students: A Pilot Study. *Indian J Crit Care Med*. 2019. Vol. 23 (11). P. 509–512. doi: 10.5005/jp-journals-10071-23284.
- Відкритий лист Голові Національної поліції від ГО «Експертний центр з прав людини» від 15 черв. 2021 р. № 186/06/21. URL: <https://www.dialohbezpeky.org/wp-content/uploads/2021/07/Lyst-na-NPU.pdf>.
- Волянський П. Б., Долгий М. Л., Дрозденко Н. В., Кушнір В. А., Макаренко А. М., Стрюк М. П. Домедична підготовка в освітніх закладах. Безумовна необхідність. *Науковий збірник Інституту державного управління у сфері цивільного захисту*. 2019 № 7. С. 31–41. doi: <https://doi.org/10.35577/iducz.2019.07.03>.
- Про екстрену медичну допомогу: Закон України від 5 лип. 2012 р. № 5081-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17#Text>.
- Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
- Жінка народила просто у переході київського метро. *BBC news Україна*: [сайт]. 2020. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-57099216>.

Стаття надійшла до редколегії 26.05.2021

Chupryna O. – Ph.D in Medicy, Associate Professor, Professor of the Department of Criminalistics and Judicial Medicine of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6349-9361>;

Nesen O. – Ph.D in Medicy, Associate Professor, Professor of the Department of Criminalistics and Judicial Medicine of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9340-815X>

Current State and Prospects of Pre-Medical Training of Police Officers in Ukraine

*The purpose of the article is to investigate the current state of pre-medical training of police officers in Ukraine and to outline the prospects for its development; to generalize topical problems of proper training and preservation of long-term knowledge and practical skills, to carry out scientific research of conditions for improving the level of skills aimed at rescuing a person in an emergency, in the system of professional training of police officers; generalize proposals for improving home medical training of police officers within the framework of adaptation of state training programs to international standards for home care. **Methodology.** In accordance with the purpose and specifics of the subject of research used methods of systems analysis, generalization, comparative, functional and other methods of scientific knowledge. The **scientific novelty** of the publication lies in the systematic analysis of current indicators of the implementation of conditions for the proper implementation of pre-medical training of police officers in Ukraine. The requirements for the introduction of uniform standards during primary vocational training, postgraduate education, training in higher education institutions with specific training conditions and in-service training in this area are systematized. The necessity to improve the mechanism and introduction of measures of the system of continuity of training on home medical care of militiamen is argued. The author's approach to the creation of basic educational and methodological support of classes on pre-medical training of police officers and the need to comply with the requirements approved by state standards, in accordance with the proper training of instructors who have the right to carry out such training. Proposals have been formulated to supplement the Procedures for providing home medical care to persons in emergencies, approved by the order of the Ministry of Health of Ukraine of June 16, 2014 No. 398. **Conclusions.** 1. The existing system of pre-medical training of police officers needs to be improved due to the lack of coherence in the mechanism of their continuous training in this area. 2. For the comprehensive formation of police skills necessary for the performance of official duties in home care, it is proposed to: 1) approve a single training program for police officers in Ukraine in accordance with the course «First on the scene», based on the provisions of international protocols; 2) introduce a system of monitoring the availability of certificates of successful medical training for police officers, the format of which is determined by current legislation, and improve the mechanism for retraining police officers, subject to the expiration of these documents; 3) to create educational and training departments of pre-medical training of the centers of primary professional training of policemen according to requirements of the current legislation and to provide involvement in carrying out of employment of experts who have the corresponding certificate; 4) to provide educational and training departments of pre-medical training of police officers with educational and methodical materials that fully comply with the above program; 5) to supplement the Procedures for providing home medical care to persons in emergency situations (order of the Ministry of Health of Ukraine of June 16, 2014 No. 398) on the protocol for providing care in case of sudden (emergency) childbirth.*

Keywords: pre-medical training; the victim; emergency; policeman; state standard; medical protocol; job training; training department.